

Atorfimmi peqquserlunnerup akiornissaanut Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaannut Kalaallit Nunaata ilanngunneqarnissaanik matumalu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuerineqarnerata kingunitsiannua tamatuma sulissutigineqalernissaa aallartinneqaqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut, Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Naalakkersuisut sinnerlugit Inatsisartunut ilaasortaq Asii Chemnitz Narup atorfimmi peqquserlunnerup akiornissaanut Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaannut Kalaallit Nunaata ilanngunneqarnissaanut aalajangiinissamut siunnersuuteqarnera qujaffigerusuppara.

Atorfimmi peqquserlunneq nalinginnaasumik tassaavoq tunissutinik, aningaasanik imaluunniit iluaqutinik allamut tunniussineq, taannalu inatsimmik imaluunniit allatigut eqqunngitsumik iliuuseqassasoq tunisisumut iluaqutaasussamik. Imaassinnaavoq aamma inuit aalajangersimasut iluaquserlugit, soorlu aalajangersimasumik atorfilerlugit. Pissusilersornerit taamaattut pinerluttulerinermi inatsimmi inerteqquataaerput, imaluunniit inatsisini allani, malittarisassani, nakkutilliissutini aamma periutsini pinngitsoorniarneqareerlutik. Kisianni annertunerusumik iliuuseqartoqarsinnaavoq.

Transparency International Greenland 2021-mi misissuinerata takutippaa inuit apersorneqartut 57 procentiisa isumaqarfigigaat pisortat suliffeqarfiutaanni atorfimmi peqquserlunneq annertuumik ajornartorsiutaasoq. Misissuinerulli takutinngilaa pisortat suliffeqarfiutaanni atorfimmi peqquserlunnerup piviusumik annertussusia, kisianni inuit pisortanut qanoq tatiginnitsiginersut, aamma atorfimmi peqquserlunnermik qanoq isiginninnerat takutippaa.

Naalakkersuisut atorfimmi peqquserlunneq annertuumik ilumoorjaarfigaat, Naalakkersuisullu innuttaasut atorfimmi peqquserlunnerup ajornartorsiutitut isiginninnerat ilisimavaat. Tamatuma erseqqissarpaa inuiaqatigiittut atorfimmi peqquserlunneq, qanigisanik atorfinitsitsisarneq inatsisinillu allatigut unioqqutitsisarnerup akiornissaanut sakkussaqartariaqartugut. Atorfimmi peqquserlunneq annertuumik inuiaqatigiinnik aserorterisuuvoq aamma tamat oqartussaaqataanerannik tatiginninnermut ajoqutaalluni. Tamanna tunngavigalugu aalajangiiffigisassatut siunnersuutip siunertaa Naalakkersuisut tapersorsorpaat.

Isumaqatigiissummik aalajangiussinerinnakkut nammineerluni tamanna atorfimmi peqquserlunneq akiornavianngikkaa erseqqissartariaqarpoq. Yemen, Rusland, Danmark aamma Norge nunat 185-it allat peqatigalugit isumaqatigiissut akuersissutiginiuuat, kisianni nunat taakku nunarsuarmi atorfimmi peqquserlunnermut naatsorsuinermi assigiinneqisumik inissisimapput. Atorfimmi peqquserlunnerup akiorneqarnera iluatsissappat, taava tamanna ajornartorsiut pisortat allaffeqarfiini inuussutissarsiornermilu piviusumik suliniuteqarfigineqarnissaa pisariaqarpoq. Taamaanngippat tamanna takoqqusaarluni politikernerinnaassaaq.

Nunarsuarmi isumaqatigiissummik aalajangiussineq annertuumik suliaqaqqaarnikkut ingerlanneqartarpoq, aamma isumaqatigiissummi piumasaaqatit piviusunnngortinnissaat pillugu isumalluutini immikkoortitsineq, aamma nalunaaruteqarnissanik suliaqarnissaq malitsigisarpaa. Atorfimmi peqquserlunnnginnissamut isumaqatigiissutip piumasaaqatigaa nunarsuarmi atuuttumik nalilersuinerneq suliaqartoqassasoq, tamatumunnga ilanngullugu suliaqartut isumaqatigiissutip atulersinneqarnera aamma innersuussinerit pillugit killiffinnik nalunaaruteqartarnissaat. Misilittakkat taamaattumik killiffinnik nalunaaruteqartarnerit pisortaqartinnut mikinerusunut annertuumik suliassatigut nanertuutaasartut takutippaat. Taamaattumik Naalakkersuisut aalajangersimasumik aamma aaqqissukkamik atorfimmi peqquserlunnnginnissamik suliaqartoqarnissaa, Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaanut ilanngikkaluarlutik anguniarpaat.

Naalakkersuisut tamanna tunuliaqutigalugu allannguutissatut siunnersuut una saqqummiunniarpaat:

”Atorfimmi peqquserlunnerup akiornissaanut suut aalajangersimasut iliuserineqassanersut pillugit ataatsimoorussamik sulissuteqartoqarnissaa, Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik, Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.”

Arlalinnik misissuineqareerpoq, Naalakkersuisullu ingerlanneqareersunit paasissutissanik aallertoqarsinnaasoq, taakkunangalu tunngaveqarluni suliat ingerlanneqarsinnaasut isumaqarput. Pineqartut tassaapput 2021-mi innarligassaannginneq pillugu nuna tamakkerlugu misissuineq aamma 2015-imi Transparency International Greenlandip Sulisitsisut aamma Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Siunnersuisoqatigiit suleqatigalugit GAP-mik paasiniaaqqissaarnermik suliai. Paasiniaaqqissaarnerni Naalakkersuisut atorfimmi peqquserlunnerup akiornissaa sukatarniarunikku pitsanngorsaanerit piumasaaqatillu suut pisariaqarnersut ersipput. Taamaattumik paasiniaaqqissaarnissaq pisariaqanngilaq.

Ukiuni kingullerni atorfimmi peqquserlunneq akiorniarlugu suliniutinik arlalinnik suliaqartoqarlunilu inatsisiliorqarpoq. Ilaatigut pissutsinik eqqunngitsuusorisanik ilisimatitsisarnermik aaqqissuussisoqarpoq aamma Namminersorlutik Oqartussat sulisuini atorfimmi peqquserlunneq akiorniarlugu politikimik eqqussisoqarluni. Tamatuma saniatigut tamanut suliarinnittussarsiuussisarnerni aamma aningaasanik peqquserluutinik malunnarunnaarsaasarnermut malittarisassanik, tassunga ilanngullugit aningaasanik akiliinermut malittarisassat ilaalu ilanngullugit atulersitsisoqarpoq. Iliuserisat tamakku ataatsimoorlutik atorfimmi peqquserlunnerup akiornissaanut tunngavissiipput.

Atorfimmi peqquserlunneq akiorniarlugu suliniutip pingaarnertut anguniagaani Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaani alaatsinaanneqartut assigissavai. Aallaaviginiagarput pitsaavoq, tassami inatsisinik, malittarisassanik aamma nakkutilliissutinik pilersitsereernikuuvugut, inuiaqatigiinni innuttaasunilu iluanngitsunik aalajangiussinissamut pinaveersaartitsisussatut qulakkeerinnittunik. Suliffeqarnerput aalajangersaaffigineqarluarpoq, aningaaseriviit aalajangersaaffigineqarluarput, aamma suliaqarfinni anginerni nakkutilliinissamut, misissuinissamut aamma ammasuunissamik piumasqaateqarfigineqarlutik. Kisianni oqaatigineqareersutut pitsaanagerusinnaavoq. Iliuserisassamut suliniutini aalajangersimasumik suliassatut piumasqaatit tassaasinnaapput tunissuteqartarnermut kaajallaasitap nutarterneqarnissaa, partiinut tunissuteqarnermi kinaassutsiminik isertuussinissamik inerteqqut, attuumassuteqannginnissamut pissusilersornissami malittarisassat, siunnersuisoqatigiinnut, ataatsimiititalianut aamma siulersuisunut ilaasortanik qinersisarnerit avammut erseqqarinnerunissaat, aamma Naalackersuisut, Inatsisartut kommunillu pisortani aningaasartuuteqarnerat pillugu avammut paasisitsisarnissaq. Tamatuma saniatigut politikimik suliaqarnerup inuussutissarsiornerullu akornanni erseqqarinngiffigisinnaasai, politikikkut suliaqartut aningaasarsissutigalugu suliffeqarfinnut namminersortunut imaluunniit peqatigiiffinnut sullissigaangata aporaaffiusinnaasut sammineqarsinnaapput. Kiisalu aamma pissutsinik eqqunngitsuusorisani ilisimatitsisarnermik aaqqissuussinerit, soorlu aamma uani inatsisartuni sammineqartoq immikkoortoq 35-mi taaneqarsinnaapput.

Erseqqissarneqassaaq Naalackersuisut, manna aalajangiiffigisassatut siunnersuut qanorluunniit aalajangiiffigineqassagaluarpat atorfimmi peqquserlunneq akiorniarlugu suliniummik aallartitsinissamik isummereermata.

Naggasiullugu ilisimatitsissutigineqassaaq isumaqatigiissutip akuerineqarnerani aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai eqqortumik nalilernissaat ajornakusooramat, tassanimi Naalackersuisunit, Inatsisartunit, kommuninit namminersorlutillu suliffeqarfinnit suliniutit suut atulersinneqassanersut apeqqutaassapput.